

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2021/2118 για την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων, λήψη μέτρων προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858 σχετικά με το πιλοτικό καθεστώς υποδομών της αγοράς που βασίζονται σε τεχνολογία καταναμεμημένου καθολικού, ειδικότερες ρυθμίσεις για τα οχήματα και τη δημόσια περιουσία και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε δέκα (10) Μέρη (Α΄ έως Ι΄) και αποτελείται από εξήντα οκτώ (68) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, με τις ρυθμίσεις του, μεταξύ άλλων, επιδιώκεται «[η] αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικά με την ασφάλιση των αυτοκινήτων, ιδίως ως προς την εκκαθάριση και τον εντοπισμό ανασφάλιστων αυτοκινήτων (...), [η] προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην ευρωπαϊκή νομοθεσία για το καταναμεμημένο καθολικό, με σκοπό την ομαλή λειτουργία των συναλλαγών και την ομαλή λειτουργία και ανάπτυξη της σχετικής αγοράς [και η] ρύθμιση των παραμέτρων για την εφαρμογή της τεχνολογίας του καταναμεμημένου καθολικού στην αγορά (...)[,] η εξασφάλιση της παρακολούθησης και της ασφάλειας των συναλλαγών στον τομέα αυτό, [όπως και η] άμεση επίλυση ζητημάτων που σχετίζονται με τους καλόπιστους κατόχους ακινήτων που ανήκουν

στο δημόσιο, με σκοπό την εξομάλυνση των διαφορών και την ελάφρυνση της δικαστικής ύλης (...)» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 63-64).

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1 και 2), υπό τον τίτλο «Σκοπός – Αντικείμενο», περιλαμβάνει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του νομοσχεδίου.

Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ (άρθρα 3 έως 16), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την ασφάλιση αυτοκινήτων», ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2021/2118 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2021 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/103/ΕΚ σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων και τον έλεγχο τήρησης της υποχρέωσης προς ασφάλιση της ευθύνης αυτής (ΕΕ L 430 της 2.12.2021, σελ. 1-23). Ειδικότερα, παρατίθενται οι ορισμοί των εννοιών των περ. α), γ) και ια) του π.δ. 237/1986 που περιέχονται στις διατάξεις του εν λόγω Μέρους σύμφωνα και με το άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2021/2118 (άρθρο 3). Ρυθμίζονται, εκ νέου, ζητήματα σχετικά με την υποχρέωση ασφάλισης αστικής ευθύνης των οχημάτων που έχουν συνήθη στάθμευση στην Ελλάδα (άρθρο 4), το περιεχόμενο και τα ελάχιστα ποσά της ασφαλιστικής τους κάλυψης (άρθρο 5), τον έλεγχο ασφάλισης των διερχόμενων ή κυκλοφορούντων στην Ελλάδα αυτοκινήτων οχημάτων που έχουν τον τόπο συνήθους στάθμευσης σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα (άρθρο 8), καθώς και ζητήματα σχετικά με τις αξιώσεις αποζημίωσης τρίτων προσώπων και τη χορήγηση στον λήπτη της ασφάλισης, από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή από τα όργανα εκκαθάρισης, ανά περίπτωση, «βεβαίωσης ιστορικού αξιώσεων» (άρθρο 7). Προβλέπεται, εξ άλλου, η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής (προς την ασφαλιστική επιχείρηση) της αίτησης ασφάλισης (άρθρο 6), καθώς και η υποχρέωση για την ύπαρξη γενικής και ειδικής ασφαλιστικής κάλυψης, προκειμένου να χορηγηθεί άδεια για τη διοργάνωση αγώνων, εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων μηχανοκίνητου αθλητισμού, η παράβαση της οποίας υποχρέωσης επισύρει κυρώσεις, κατά το ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 9). Καθορίζονται, εκ νέου, ο σκοπός σύστασης και οι υποχρεώσεις του Επικουρικού Κεφαλαίου Ασφάλισης Ευθύνης από Ατυχήματα Αυτοκινήτων («Επικουρικό Κεφάλαιο») (άρθρα 10-11). Ρυθμίζονται, επίσης, ζητήματα σχετικά με την αποζημίωση ζημιωθέντων έναντι ζημιών από ατυχήματα που συμβαίνουν στο κράτος μέλος διαμονής τους, ή σε κράτος μέλος άλλο από αυτό της συνήθους διαμονής τους, σε περίπτωση αφερεγγυότητας ασφαλιστικής επιχείρησης (άρθρα 12-13), καθώς και ζητήματα σχετικά με τον τρόπο επιμερισμού της εισφοράς υπέρ του Επικουρικού Κεφαλαίου που υποχρεούνται να καταβάλουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που εδρεύουν στην

Ελλάδα (άρθρο 14 παρ. 1) και ζητήματα σχετικά με το κέντρο πληροφοριών του Επικουρικού Κεφαλαίου (άρθρο 15). Παρατείνεται, εξ άλλου, η περίοδος αναστολής κάθε αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του Επικουρικού Κεφαλαίου μέχρι την 31η.12.2025 (άρθρο 14 παρ. 2). Με το άρθρο 16 καταργείται το άρθρο 38 του π.δ. 237/1986 περί κυρώσεων σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 17 έως 29), υπό τον τίτλο «Εντοπισμός και εκκαθάριση αδρανών και ανασφάλιστων οχημάτων», διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α' έως Δ').

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 17 έως 20), υπό τον τίτλο «Εντοπισμός και εκκαθάριση αδρανών οχημάτων», καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό οχημάτων ως «αδρανών» (άρθρο 17). Προβλέπονται, επίσης, η διαδικασία εκκαθάρισης, μέσω ηλεκτρονικής διασταύρωσης, των Μητρώων Οχημάτων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) από τα αδρανή οχήματα, η διαδικασία με την οποία τα οχήματα τίθενται σε κατάσταση προσωρινής αδράνειας, και κατόπιν περιέρχονται σε κατάσταση οριστικής αδράνειας, και οι κυρώσεις για τις παραβάσεις των σχετικών ρυθμίσεων (άρθρα 18-20).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 21 έως 25), υπό τον τίτλο «Παραβάσεις οχημάτων ως προς την ασφάλιση, τη διενέργεια τεχνικού ελέγχου σε Κ.Τ.Ε.Ο., και την καταβολή τελών κυκλοφορίας», καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του εν λόγω Κεφαλαίου (άρθρο 21) και ορίζεται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως η αρμόδια αρχή για τη διενέργεια ελέγχων, με ηλεκτρονική διασταύρωση δεδομένων, για τον εντοπισμό των οχημάτων που είναι ανασφάλιστα ή που δεν έχουν υποβληθεί σε περιοδικό τεχνικό έλεγχο ή για τα οποία οφείλονται τέλη κυκλοφορίας (άρθρο 22). Καθορίζονται, εκ νέου, οι χρηματικές, ποινικές και διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται για τις ανωτέρω παραβάσεις (άρθρο 23), και η διαδικασία της ηλεκτρονικής υποβολής ένστασης κατά της πράξης επιβολής προστίμου (άρθρο 24). Προβλέπεται, εξ άλλου, η δυνατότητα τρίτων φορέων να συντρέχουν τις αρμόδιες υπηρεσίες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους κατά το στάδιο που προηγείται της έκδοσης της πράξης επιβολής προστίμου ή της έκδοσης της απόφασης επί της ένστασης (άρθρο 25).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 26 και 27), υπό τον τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις για οχήματα», ρυθμίζονται ζητήματα, μεταξύ άλλων, σχετικά με τα οχήματα τα οποία, ενώ έχουν τεθεί σε ακινησία, εντοπίζονται σε χρή-

ση, και ζητήματα σχετικά με την οριστική διαγραφή οχημάτων από το Μητρώο Οχημάτων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (άρθρο 26), καθώς και ζητήματα σχετικά με τα επιβαλλόμενα πρόστιμα και τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής τελών κυκλοφορίας (άρθρο 27).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 28 και 29), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές και καταργούμενες διατάξεις», εισάγονται εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων των άρθρων 18 έως 20 και 23 του νομοσχεδίου (άρθρο 28), και καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 29).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 30 έως 50), υπό τον τίτλο «Λήψη μέτρων προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858 σχετικά με ένα πιλοτικό καθεστώς για υποδομές της αγοράς που βασίζονται σε τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 600/2014 και της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ», διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια (Α' έως Ε').

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 30 και 31), υπό τον τίτλο «Λήψη μέτρων προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858, σχετικά με ένα πιλοτικό καθεστώς για [τις] υποδομές της αγοράς που βασίζονται σε τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού», ορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Μέρους Δ' του νομοσχεδίου (άρθρο 30), και στον ορισμό των «χρηματοπιστωτικών μέσων» προστίθενται και τα μέσα που εκδίδονται με τη χρήση τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού (τ.κ.κ.) κατά τροποποίηση της περ. 15 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/858 (άρθρο 31).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 32 έως 37), υπό τον τίτλο «Καταχώριση και δικαιώματα επί χρηματοπιστωτικών μέσων τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού (τ.κ.κ.) σε συμμόρφωση με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/858», ορίζεται, μεταξύ άλλων, ως αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η οποία συνάπτει μνημόνια συνεργασίας με φορείς του Δημοσίου προς τον σκοπό της αποτελεσματικής άσκησης εποπτείας και αξιολόγησης της λειτουργίας της χρησιμοποιούμενης τ.κ.κ. (άρθρο 32), και τίθενται οι ορισμοί που απαντούν στο Μέρος Δ' του νομοσχεδίου (άρθρο 33). Περιλαμβάνονται, εξ άλλου, μέτρα για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858, σχετικά, ιδίως, με την εισαγωγή και την αρχική καταχώριση των χρηματοπιστωτικών μέσων τ.κ.κ. στο μητρώο κεντρικού αποθετηρίου τίτλων ή στο μητρώο υποδομής αγοράς (άρθρο 34), και ορίζεται ότι δικαιούχος των χρηματοπιστωτικών μέσων τ.κ.κ. έναντι του εκδότη καθίσταται ο καταχωρισμένος στο μητρώο κεντρικού αποθετηρίου τίτλων, ή στο μητρώο υποδομής αγοράς, ή ο ταυτοποιούμενος ως δικαιούχος μέσω των διαμεσολαβητών (άρθρο 35). Επίσης, προβλέπεται ότι η μεταβίβαση των χρηματοπιστωτικών μέσων τ.κ.κ. συντελείται με σχετι-

κή καταχώριση στο μητρώο κεντρικού αποθετηρίου τίτλων ή στο μητρώο υποδομής αγοράς τ.κ.κ. (άρθρο 36), και ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, η διαδικασία καταχώρισης εμπορευμάτων δικαιωμάτων στο μητρώο κεντρικού αποθετηρίου τίτλων ή στο μητρώο υποδομής αγοράς τ.κ.κ., καθορίζονται δε οι διατάξεις που εφαρμόζονται ως προς την επίδοση των σχετικών συμβάσεων (άρθρο 37).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 38 έως 46), υπό τον τίτλο «Εφαρμογή [της] νομοθεσίας για τις ανώνυμες εταιρείες επί [των] τίτλων που τηρούνται σε μητρώα υποδομής αγοράς τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού», τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4548/2018 αναφορικά με τους τίτλους των ανωνύμων εταιρειών (α.ε.) που τηρούνται σε μητρώα υποδομής αγοράς τ.κ.κ. Ειδικότερα, τροποποιούνται, μεταξύ άλλων:

- το άρθρο 2 του ν. 4548/2018, κατά τρόπον ώστε να εισάγονται νέοι ορισμοί σχετικά με τις «άυλες μετοχές ή ομολογίες», το «κατανεμημένο καθολικό» και το «μητρώο κεντρικού αποθετηρίου τίτλων ή μητρώο υποδομής αγοράς τ.κ.κ.» (άρθρο 38),

- το άρθρο 40 παρ. 5 και 6 του ν. 4548/2018, κατά τρόπον ώστε οι μετοχές που τηρούνται ή έχουν εκδοθεί σε λογιστική μορφή να αναφέρονται εφεξής ως «άυλες μετοχές» (άρθρο 39),

- τα άρθρα 41 παρ. 3 και 42 του ν. 4548/2018, κατά τρόπον ώστε να καθορίζεται, εκ νέου, η διαδικασία μεταβίβασης άυλων μετοχών είτε με ειδική διαδοχή είτε λόγω καθολικής διαδοχής (άρθρα 40 και 41, αντίστοιχα),

- το άρθρο 59 παρ. 3 και 5 του ν. 4548/2018, κατά τρόπον ώστε να είναι εφικτή η διαπραγμάτευση των ομολογιών και σε υποδομή αγοράς τ.κ.κ., καθώς επίσης, στις περιπτώσεις των άυλων ομολογιών, να θεωρείται ομολογιούχος έναντι της εκδότριας α.ε. και ο εγγεγραμμένος σε μητρώο υποδομής αγοράς τ.κ.κ. (άρθρο 42),

- το άρθρο 60 παρ. 4 του ν. 4548/2018, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται η ιδιότητα του ομολογιούχου, σε περίπτωση άυλων ομολογιών, και από τις σχετικές καταχωρίσεις στο μητρώο της υποδομής αγοράς τ.κ.κ. (άρθρο 43). Ρυθμίζονται, εξ άλλου, ζητήματα σχετικά με τα καθήκοντα του εκπροσώπου των ομολογιούχων στις περιπτώσεις των άυλων ομολογιών (άρθρο 44), καθώς και ζητήματα σχετικά με την απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας των κατόχων άυλων μετοχών, προκειμένου να συμμετέχουν στη γενική συνέλευση των μετόχων της α.ε. (άρθρο 45) και για την άσκηση των συλλογικών και ατομικών δικαιωμάτων μειοψηφίας (άρθρο 46).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 47 έως 49), υπό τον τίτλο «Εφαρμογή διατάξεων για [τους] οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων επί [των] τίτλων που τηρούνται σε μητρώα υποδομής αγοράς τεχνολογίας κατα-

νεμημένου καθολικού», ορίζεται ότι στα μερίδια των «Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες» («ΟΣΕΚΑ») περιλαμβάνονται και τα μερίδια τα οποία εκδίδονται, καταχωρίζονται, μεταβιβάζονται και αποθηκεύονται με τη χρήση της τ.κ.κ. (άρθρο 47). Τροποποιείται το άρθρο 3 του ν. 4099/2012 και εισάγονται οι ορισμοί του «κατανεμημένου καθολικού» («αποθετήριο πληροφοριών που τηρεί αρχεία συναλλαγών και το οποίο διαμοιράζεται και συγχρονίζεται μεταξύ ενός συνόλου κόμβων δικτύου τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού (τ.κ.κ. - Distributed Ledger Technology, DLT), με τη χρήση μηχανισμού συναίνεσης»), του «μητρώου κεντρικού αποθετηρίου τίτλων» ή του «μητρώου υποδομής αγοράς τ.κ.κ.», της «τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού» και της «υποδομής αγοράς τ.κ.κ.» (άρθρο 48). Ρυθμίζονται, επίσης, ιδίως, ζητήματα σχετικά με τους κανόνες μεταβίβασης των μεριδίων ΟΣΕΚΑ, τα οποία εκδίδονται, καταχωρίζονται και αποθηκεύονται με τη χρήση τ.κ.κ. (άρθρο 49).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε' (άρθρο 50), υπό τον τίτλο «Γενική εφαρμογή», προβλέπεται η εφαρμογή διατάξεων νόμων και κανονιστικών πράξεων που αφορούν σε κινητές αξίες και στις κινητές αξίες τ.κ.κ.

Με τις διατάξεις του Μέρους Ε' (άρθρο 51), υπό τον τίτλο «Εποπτεία της ασφαλιστικής αγοράς», παρέχεται η δυνατότητα στη Διαχειριστική Επιτροπή του νπιδ υπό την επωνυμία «Εγγυητικό Κεφάλαιο Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής» να αναθέτει τη διαχείριση των προς επένδυση διαθεσίμων του σε τρίτο διαχειριστή «για την τοποθέτησή τους, με κριτήρια την ενίσχυση της ασφάλειας των διαθεσίμων, τη δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης και την επαρκή διασπορά των τοποθετήσεων», παρέχονται οι κατευθυντήριες γραμμές της επενδυτικής πολιτικής του και η υποχρέωση δημοσίευσης της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων και του ετήσιου ισολογισμού του εν λόγω νπιδ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αντικαθίσταται από εκείνη της δημοσίευσης «στην ιστοσελίδα του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ζωής».

Με τις διατάξεις του Μέρους ΣΤ' (άρθρα 52 έως 59), υπό τον τίτλο «Αξιοποίηση ακινήτων του Δημοσίου - Τροποποίηση [του] ν. 5024/2023», μεταξύ άλλων, διευρύνεται η εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω νόμου, που αφορούν το δικαίωμα υποβολής αίτησης εξαγοράς δημόσιου ακινήτου, κατά το ότι εξαλείφεται η προϋπόθεση περί ύπαρξης κτίσματος εντός αυτού, αλλά, πάντως, προστίθεται, ως προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος, η δήλωση του ακινήτου στο έντυπο «Ε9» επί, τουλάχιστον, πενταετία (άρθρο 52). Περαιτέρω, ορίζεται ότι η κρίση περί της ύπαρξης επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος δύναται να γίνει και από την Επιτροπή Εξαγοράς στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης του αιτήματος εξαγοράς (άρθρο 53), και ότι οι εκπώσεις επί του τιμήματος εξαγοράς εφαρμόζονται και στην

περίπτωση κατά την οποία ο αιτών έχει αναγνωρισθεί πρωτοδίκως ως κύριος του ακινήτου και σε άλλες ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει αμφισβητηθεί η κυριότητα του Δημοσίου (άρθρο 54), και τροποποιείται η διαδικασία υποβολής του αιτήματος εξαγοράς τόσο ως προς το ότι δεν απαιτείται η προσκόμιση αεροφωτογραφιών όσο και ως προς το ότι η υποχρέωση του φορέα υποδοχής (εν προκειμένω, της Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωνικών Περιουσιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών) να ενημερώνει τους αιτούντες για την τυχόν έλλειψη κρίσιμων εγγράφων από τον φάκελό τους εκπληρώνεται εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της αίτησης (άρθρο 55). Τροποποιούνται, εξ άλλου, διατάξεις περί συγκρότησης της Επιτροπής Εξαγοράς (άρθρο 56), διευρύνονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα και απέχει από την άσκηση αγωγών του άρθρου 6 παρ. 2 του ν.2664/1998 (αγωγή για τη διόρθωση ανακριβούς πρώτης κτηματολογικής εγγραφής) (άρθρο 57), ρυθμίζονται ζητήματα καταβολής του τιμήματος εξαγοράς σε περίπτωση εκποίησης τμήματος ακινήτου όμορου προς ακίνητο επί του οποίου έχουν ανεγερθεί βιοτεχνικές, βιομηχανικές, αγροτικές, κτηνοτροφικές και τουριστικές επιχειρήσεις και εγκαταστάσεις πάσης φύσεως που αποτελούν ενιαίο λειτουργικό σύνολο με τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις της επεκταθείσας επιχείρησης (άρθρο 58), και τροποποιούνται εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 5024/2023 (άρθρο 59).

Με τις διατάξεις του Μέρους Ζ' (άρθρο 60), υπό τον τίτλο «Σύμβαση παραχώρησης [του] λιμένα [της] Κέρκυρας», αυξάνεται στα εξήντα επτά έτη η διάρκεια της από 4.2.2003 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του Οργανισμού Λιμένος Κέρκυρας Α.Ε., που κυρώθηκε με το άρθρο 1 περ. Ζ' του ν. 4597/2019.

Με τις διατάξεις του Μέρους Η' (άρθρα 61 έως 66), υπό τον τίτλο «Λοιπές Διατάξεις», παρατείνονται, έως την 31η.12.2025, οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του προσωπικού της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) που απασχολείται στον σχεδιασμό, εκτέλεση, υλοποίηση και παρακολούθηση των μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων και έργων δημοσίων επενδύσεων της Α.Α.Δ.Ε., χωρίς να καθίστανται, οι εν λόγω συμβάσεις, αορίστου χρόνου (άρθρο 61). Αναγνωρίζεται, εξ άλλου, από το Ελληνικό Δημόσιο η κυριότητα του Ταμείου Εθνικής Άμυνας επί του ακινήτου «Στρατοπέδου Ταξίαρχου Δημητρίου Μαρκοπούλου» και προβλέπονται η κατάργηση κάθε συναφούς εκκρεμούς δίκης, όπως και η διόρθωση της σχετικής κτηματολογικής εγγρα-

φής στο κατά τόπον αρμόδιο Υποκατάστημα Χανίων του Κτηματολογικού Γραφείου Κρήτης (άρθρο 62). Ρυθμίζονται, επίσης, ζητήματα σχετικά με τη χορήγηση στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ Α.Β.Ε.Ε.» αποδεικτικών φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας και πιστοποιητικών φόρου ακίνητης περιουσίας και «Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων» (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) προς τον σκοπό της είσπραξης χρημάτων και σύνταξης συμβολαιογραφικών πράξεων πώλησης και μεταβίβασης κυριότητας ή προσυμφώνων, κατά το ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 63). Προβλέπεται, ιδίως, ότι οι υπάλληλοι του τελούν σε σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και συνεχίζουν να απασχολούνται και μετά την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης, διατηρούν το μισθολογικό κλιμάκιο που κατείχαν έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησής τους (άρθρο 64). Επίσης, τροποποιείται το άρθρο 217 του ν. 4738/2020 και, στην έννοια του «ευάλωτου οφειλέτη», συμπεριλαμβάνονται και οι πολίτες με αναπηρία, συνδυαστικά με το εισόδημα και την περιουσία τους (άρθρο 65). Παρατείνονται, εκ νέου, έως την ολοκλήρωση των εν εξελίξει διαγωνιστικών διαδικασιών και, σε κάθε περίπτωση, έως την 31η.12.2024, οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του απασχολούμενου την 30η.6.2024 προσωπικού καθαριότητας των κτιρίων της Κεντρικής Υπηρεσίας και των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 66).

Με το Μέρος Θ' (άρθρο 67), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές Διατάξεις», εισάγονται μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με την ευθύνη του Επικουρικού Κεφαλαίου για την καταβολή αποζημίωσης στις περιπτώσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων που έχουν τεθεί σε καθεστώς αφερεγγυότητας σύμφωνα με το π.δ. 237/1986.

Τέλος, το Μέρος Ι', υπό τον τίτλο «Εναρξη ισχύος», αποτελείται από ένα άρθρο (άρθρο 68), το οποίο ορίζει την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Β. Σύμφωνα με το Προοίμιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ης Μαΐου 2022 σχετικά με ένα πιλοτικό καθεστώς για υποδομές της αγοράς που βασίζονται σε τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 600/2014 και (ΕΕ) αριθ. 909/2014 και της οδηγίας 2014/65/ΕΕ» (ΕΕ L 151 της 2.6.2022, σελ. 1-33), «[η] χρήση τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού, με την οποία όλες οι συναλλαγές καταχωρίζονται σε κατανεμημένο καθολικό, μπορεί να επισπεύσει και να συνδυάσει τη διαπραγμάτευση και τον διακανονισμό σε σχεδόν πραγματικό χρόνο, καθώς και να επιτρέψει τον συνδυασμό συναλλακτικών και μετασυναλλακτικών υπηρεσιών και δραστηριο-

τήτων»[,] για την επίτευξη [δε] των στόχων του πιλοτικού καθεστώτος, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα νέο ενωσιακό καθεστώς υποδομών αγοράς DLT, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η Ένωση θα είναι σε θέση να αναλάβει ηγετικό ρόλο όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά μέσα υπό μορφή μαρκών και να συμβάλει στην ανάπτυξη μιας δευτερογενούς αγοράς για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία (...)» (βλ. σκέψ. υπό 14 και 7, αντίστοιχα, Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858).

«Η τεχνολογία της κατανεμημένης εγγραφής ή κατανεμημένου καθολικού (...) στηρίζεται στη λειτουργία ενός λογισμικού ανοικτού κώδικα, με τη βοήθεια του οποίου οι συναλλαγές δεν καταχωρούνται από ένα πιστωτικό ίδρυμα, αλλά καταγράφονται ψηφιακά σε ένα δημόσιο κατανεμημένο καθολικό ή μητρώο (distributed ledger), σε ένα σύνολο εγγραφών που ονομάζεται αλυσίδα μπλοκ (blockchain)» (βλ. Ι. Ιγγλεζάκη, Το δικαίο της ψηφιακής οικονομίας, 2022, σελ. 43). Τεχνολογία η οποία «προσφέρει μεγάλη ευελιξία καθώς μπορεί να απαντάται υπό διάφορους τύπους και χαρακτηριστικά (...) [,] σχετίζεται με τη διαχείριση της πρόσβασης (...) [και] οι εφαρμογές [της] δύνανται να είναι άλλοτε δημόσιες και άλλοτε ιδιωτικές» (Α. Ζησιού, Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και η θέση του ενεργειακού καταναλωτή στην ευρωπαϊκή έννομη τάξη, 2023, σελ. 255).

Στη δέσμη μέτρων που υιοθετήθηκαν από την Ε.Ε. για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι δεν τίθενται εμπόδια στη χρήση νέων χρηματοπιστωτικών μέσων, εντάσσονται και ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 600/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σελ. 84-148) και ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιογράφων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και για την τροποποίηση των Οδηγιών 98/26/ΕΚ και 2014/65/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012 (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σελ. 1-72).

Αξιοσημείωτο, επίσης, είναι και το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Οκτωβρίου 2018 σχετικά με τις τεχνολογίες κατανεμημένου καθολικού (DLT) και το σύστημα blockchain: οικοδόμηση εμπιστοσύνης με αποδιαμεσολάβηση (P8 TA(2018) 0373), το οποίο παρέχει συγκεκριμένες κατευθύνσεις προς την Επιτροπή για την αξιοποίηση των εφαρμογών τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού («Distributed Ledger Technology» ή «DLT»).

Επισημαίνεται ότι η Επιτροπή πρότεινε τον ανωτέρω Κανονισμό για την τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού τον Σεπτέμβριο του 2020, μαζί με τις

προτάσεις που υπέβαλε για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα, αποσκοπώντας στη διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής προσέγγισης που προωθεί την τεχνολογική ανάπτυξη και διασφαλίζει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ακολούθως, εκδόθηκαν ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2023 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 και των Οδηγιών 2013/36/ΕΕ και (ΕΕ) 2019/1937 (ΕΕ L 150 της 9.6.2023, σελ. 40-205) και ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 600/2014, (ΕΕ) αριθ. 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011 (ΕΕ L 333 της 27.12.2022, σελ. 1-79), γνωστός και ως «Κανονισμός DORA» (Digital Operational Resilience Act (DORA) που τίθεται σε εφαρμογή στις 17.1.2025.

Στόχος είναι να αναπτυχθεί μια κοινή προσέγγιση για την τεχνολογία «blockchain» και προς τον σκοπό αυτό οι τεχνολογίες κατανεμημένου καθολικού εξετάζονται στο πλαίσιο του προγράμματος «Horizon 2020» και των δράσεων συνεργασίας FinTech (χρηματοοικονομική τεχνολογία - financial technology), ενώ το «Παρατηρητήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Blockchain» έχει ως σκοπό, κυρίως, να καταστεί παγκόσμιος κόμβος γνώσεων για την αλυσίδα συστοιχιών («blockchain») και να χαρτογραφήσει τις σχετικές πρωτοβουλίες (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/eu-blockchain-observatory-and-forum>). Το πιλοτικό αυτό καθεστώς αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής υποδομής για τη διαπραγμάτευση, την εκκαθάριση και τον διακανονισμό χρηματοπιστωτικών μέσων που βασίζονται στην τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού, καθορίζει τις προϋποθέσεις για την απόκτηση άδειας λειτουργίας υποδομής της αγοράς DLT και περιγράφει λεπτομερώς τη συνεργασία μεταξύ των διαχειριστών υποδομών της αγοράς DLT, των εθνικών αρμόδιων αρχών και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (European Securities and Markets Authority – ESMA) (<https://www.consilium.europa.eu/el/press/pressreleases/2021/12/21/distributed-ledger-technology-member-states-endorse-agreement-reached-with-european-parliament>), προβλέπεται δε να ισχύσει για τρία (3) χρόνια, οπότε η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση, βάσει των κατευθυντηρίων της ESMA, στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο με θέμα τα οφέλη της παράτασης, της τροποποίησης ή της λήξης του.

II. Παρατηρήσεις επί των τίτλων Μερών, επιμέρους Κεφαλαίων και άρθρων του νομοσχεδίου

α. Στον τίτλο των άρθρων 3 έως 11, 14 και 15 του νομοσχεδίου θα ήταν ορθότερο, πριν από την παράθεση του π.δ. 237/1986, να τεθεί το οριστικό άρθρο «του». Ομοίως, στον τίτλο των άρθρων 3 έως 5, 7 έως 9 και 11 έως 15 θα ήταν ορθότερο, πριν από την αναφορά στην Οδηγία (ΕΕ) 2021/2118, να τεθεί το οριστικό άρθρο «της».

β. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους Δ΄ («Λήψη μέτρων προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858, σχετικά με ένα πιλοτικό καθεστώς για υποδομές της αγοράς που βασίζονται σε τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη φράση «υποδομές της αγοράς», να τεθεί το οριστικό άρθρο «τις».

γ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ΄ του Μέρους Δ΄ («Εφαρμογή νομοθεσίας για τις ανώνυμες εταιρείες επί τίτλων που τηρούνται σε μητρώα υποδομής αγοράς τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «νομοθεσίας», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της».

δ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Δ΄ του Μέρους Δ΄ («Εφαρμογή διατάξεων για οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων επί τίτλων που τηρούνται σε μητρώα υποδομής αγοράς τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «οργανισμούς», να τεθεί το οριστικό άρθρο «τους» και, πριν από τη λέξη «τίτλων», να τεθεί το οριστικό άρθρο «των».

ε. Στον τίτλο των άρθρων 38 έως 49, 51 έως 59 και 63 έως 66 του νομοσχεδίου θα ήταν ορθότερο, πριν από τη μινεία του υπό τροποποίηση νόμου, να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

στ. Στον τίτλο του Μέρους ΣΤ΄ («Αξιοποίηση ακινήτων του Δημοσίου – Τροποποίηση ν. 5024/2023»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη φράση «ν. 5024/2023», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του». Επίσης, στον Πίνακα Περιεχομένων που συνοδεύει το νομοσχέδιο, πρέπει να απαλειφθεί, στον εν λόγω τίτλο, το αρχικό γράμμα «Δ» («Δαξιοποίηση»).

ζ. Στον τίτλο του Μέρους Ζ΄ («Σύμβαση παραχώρησης λιμένα Κέρκυρας»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «λιμένα», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του», και πριν από τη λέξη «Κέρκυρας», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της».

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 33

Για λόγους σαφήνειας, θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο τα ακρωνύμια «σ.δ.» και «σ.δ.δ» να τεθούν και ολογράφως, ως εξής: «σύστημα διαπραγμάτευσης» και «σύστημα διαπραγμάτευσης και διακανονισμού», αντίστοιχα.

2. Επί του άρθρου 48

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθενται στο άρθρο 3 του ν. 4099/2012 νέες περιπτώσεις ορισμών όρων που χρησιμοποιούνται σε αυτόν, μεταξύ των οποίων και η περ. κστ) για τον ορισμό της έννοιας του όρου «υποδομή αγοράς τ.κ.κ.», η οποία ορίζεται ως «η υποδομή κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 5, του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858».

Θα μπορούσε, εν προκειμένω, κατ' αντιστοιχία προς τον τρόπο διατύπωσης και των υπόλοιπων ορισμών, ο ως άνω ορισμός να διατυπωθεί αναλυτικά, ως εξής: «ο πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης τ.κ.κ., το σύστημα διακανονισμού τ.κ.κ. ή το σύστημα διαπραγμάτευσης και διακανονισμού τ.κ.κ.» (πρβλ. άρθρο άρθρου 2, σημείο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/858).

3. Επί του άρθρου 49

Στην παράγραφο 2 εδάφ. γ' του άρθρου 6 του ν. 4099/2012, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, γίνεται αναφορά στις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 περί αύξησης ή μείωσης μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμων εταιρειών.

Δοθέντος ότι ο κ.ν. 2190/1920 έχει καταργηθεί, η αναφορά στον κ.ν. 2190/1920 πρέπει να αντικατασταθεί από τον ν. 4548/2018, που διέπει πλέον τη λειτουργία των ανώνυμων εταιρειών.

4. Επί του άρθρου 51

Με τις διατάξεις του άρθρου 51 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τον φορέα και τον τρόπο διαχείρισης των προς επένδυση διαθεσίμων του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ζωής. Συγκεκριμένα, παρέχεται η δυνατότητα στη Διαχειριστική Επιτροπή του εν λόγω νομικού προσώπου να αναθέτει, κατά την κρίση της, τη διαχείριση των προς επένδυση διαθεσίμων του, εν όλω ή εν μέρει, σε τρίτον, «διαχειριστή[,] για την τοποθέτησή τους, με κριτήρια την ενίσχυση της ασφάλειας των διαθεσίμων, τη δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης και την επαρκή διασπορά των τοποθετήσεων». Ταυτόχρονα, παρέχονται οι κατευθυντήριες γραμμές της επενδυτικής πολιτικής του, οι οποίες συνοψίζονται στο ότι η επένδυση των διαθεσίμων πρέπει, αφ' ενός, να «εξασφαλίζει χαμηλό κίνδυνο και επαρκή διαφοροποίηση», και αφ' ετέρου, να πραγματοποιείται – εφόσον έχει επιλεγεί η επένδυση των διαθεσίμων, και όχι η τήρησή τους σε ταμειακά διαθέσιμα και καταθέσεις – «σε στοιχεία ενεργητικού χαμηλού κινδύνου».

Επισημαίνεται, ενημερωτικώς, ότι, το Εγγυητικό Κεφάλαιο Ζωής είναι προστατευτικός θεσμός, αντίστοιχος με το Επικουρικό Κεφάλαιο, στον χώρο των ασφαλίσεων ζωής. Θεσπίσθηκε διά του ν. 3867/2010, με σκοπό να περιορίσει τις συνέπειες που προκαλεί στους ασφαλισμένους ζωής η αφε-

ρεγγυότητα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων οι οποίες δεν είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις συμβατικές υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει, ιδίως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ανακαλείται η άδεια λειτουργίας τους.

Το Εγγυητικό Κεφάλαιο Ζωής έχει τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου υπό την επωνυμία «Εγγυητικό Κεφάλαιο Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής» (βλ. άρθρο 4 του ν. 3867/2010). Χρηματοδοτείται από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τους ασφαλισμένους (βλ. άρθρο 10 του ν. 3867/2010), και δημιουργείται, έτσι, μια δεξαμενή κεφαλαίου, από την οποία το Εγγυητικό Κεφάλαιο αντλεί τους αναγκαίους, κάθε φορά, πόρους, προκειμένου να καλύψει τον κίνδυνο αφερεγγυότητας ασφαλιστικών επιχειρήσεων (βλ. άρθρα 5, 7 και 9 του ν. 3867/2010). Αποτελεί, δηλαδή, έναν θεσμό συλλογικής προστασίας, που τροφοδοτείται από τον χώρο της ίδιας της ασφαλιστικής αγοράς (βλ. Ε. Τζίβα, σε: Α. Μπεχλιβάνη/Ε. Τζίβα, Δίκαιο Εμπορικών Δικαιοπραξιών - Αξιόγραφα – Ασφαλιστικό, 2022, σελ. 426, βλ. και Γ. Ψαρουδάκη, Το Εγγυητικό Κεφάλαιο Ζωής ως μέσο προστασίας των ασφαλισμένων: Λειτουργία και συστηματική σημασία, ΔΕΕ 2016, σελ. 1013).

Η διαχείριση των κεφαλαίων του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ζωής αποσκοπεί στην, με κάθε πρόσφορο μέσο, εξυπηρέτηση των σκοπών που υπηρετεί η ίδρυσή του. Προς τούτο, οφείλει να είναι προσανατολισμένη στην ενίσχυση της ασφάλειας των διαθεσίμων και τη δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησής τους.

Ως εκ τούτου, η, διά του ν. 3867/2020, ανάθεση της διαχείρισης των κεφαλαίων στη Διαχειριστική Επιτροπή του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ζωής και η, με απόφασή της, όπως προτείνεται εν προκειμένω, περαιτέρω ανάθεσή της σε έτερο διαχειριστή δεν είναι εντολή προς επένδυση που δίδεται σε κάποια επενδυτική επιχείρηση με στόχο την κερδοσκοπία, αλλά εντολή προς διαχείριση κεφαλαίων, η οποία έχει ως πρώτιστο στόχο τη διατήρησή τους, και η οποία, επομένως, περιλαμβάνει την επένδυσή τους μεν, αλλά σε άνευ κινδύνου ή με ελάχιστο ή χαμηλό κίνδυνο επιλογές, και με επαρκή διασπορά των τοποθετήσεων.

5. Επί του άρθρου 53

Με τις διατάξεις των άρθρων 52 έως 59 του νομοσχεδίου τροποποιούνται διατάξεις του ν. 5024/2023 που αφορούν τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία εξαγοράς δημόσιων ακινήτων τα οποία ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου.

Το άρθρο 53, ειδικότερα, τροποποιεί το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 5024/2023, ως προς τη διαδικασία καθορισμού των δημόσιων εκείνων ακινήτων των ο-

ποιών η εξαγορά δεν είναι δυνατή.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση διατηρείται η, τρόπον τινά, τακτική διαδικασία, σύμφωνα με την οποία «τα κατά περίπτωση αρμόδια υπουργεία προσδιορίζουν αιτιολογημένα τις περιοχές ή τα ακίνητα ενδιαφέροντός τους, προκειμένου αυτά να εξαιρεθούν της διαδικασίας εξαγοράς», εξαιτίας του ότι, ως προς αυτά, «συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι δημόσιου συμφέροντος, αναγόμενοι σε ζητήματα: α) εθνικής άμυνας, ή (β) δημόσιας ασφάλειας, ή (γ) δημόσιας υγείας, ή (δ) χωροταξικού ή πολεοδομικού σχεδιασμού, ή (ε) άλλης αιτιολογημένης κρατικής ανάγκης».

Η προτεινόμενη ρύθμιση εισάγει, όμως, και μία νέα, «έκτακτη» διαδικασία, σύμφωνα με την οποία η κρίση περί της ύπαρξης επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος (οι οποίοι επιτάσσουν την εξαίρεση δημόσιου ακινήτου από την εξαγορά) δύναται να γίνει και από την Επιτροπή Εξαγοράς στο πλαίσιο εκκινούσας διαδικασίας για την εξέταση αιτήματος εξαγοράς δημόσιου ακινήτου. Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, διά της εν λόγω ρύθμισης εισάγεται «και ένα δεύτερο στάδιο ελέγχου συνδρομής των λόγων της παρ. 1, με σκοπό την αποτελεσματικότερη προστασία του δημοσίου συμφέροντος» (βλ. Αιτιολογική έκθεση, Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης, σελ. 73).

Δοθέντος ότι, *πρώτον*, η προτεινόμενη νέα διαδικασία δεν αποτελεί «δεύτερο στάδιο ελέγχου συνδρομής των λόγων της παρ. 1», καθ' όσον δεν εφαρμόζεται εφ' όλων των αιτημάτων εξαγοράς, αλλά μόνον εφ' ορισμένων (όπως προκύπτει από τη χρήση του όρου «δύνатаι να γίνει»), *δεύτερον*, δεν καθορίζεται με ποια κριτήρια θα επιλέγονται τα αιτήματα εξαγοράς που θα υπόκεινται σε αυτό το «δεύτερο στάδιο ελέγχου», ενώ άλλα θα μπορούν να διαφεύγουν αυτού, *τρίτον*, δεν ορίζεται ρητά ποια θα είναι η έκταση της ισχύος της κρίσης της Επιτροπής Εξαγοράς και, ειδικότερα, δεν ορίζεται αν η εξαίρεση ακινήτου από μία συγκεκριμένη αίτηση εξαγοράς συνεπάγεται την εξαίρεσή του και από κάθε άλλη αίτηση εξαγοράς και, *τέταρτον*, δεν φαίνεται να παρέχονται τα εχέγγυα τεκμηριωμένης κρίσης που διαθέτει η «τακτική» διαδικασία (ευρύ ανθρώπινο δυναμικό των αρμόδιων υπηρεσιών, εξειδίκευση της αρμοδιότητας, απαίτηση για αιτιολόγηση του καθορισμού των εξαιρούμενων περιοχών/ακινήτων), διατυπώνεται προβληματισμός ως προς το αν η προτεινόμενη ρύθμιση πρέπει να τύχει περαιτέρω επεξεργασίας, προς αποφυγή του κινδύνου τόσο της ευχερούς παράκαμψης των σκοπών που υπηρετεί ο ν. 5024/2023 όσο και του διαβλητού της διαδικασίας.

6. Επί του άρθρου 54

Με το άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 5024/2023, όπως ισχύει, ορίζεται ότι «[α]ν ο αιτών έχει αναγνωρισθεί δυνάμει απόφασης πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ως κύριος του δημοσίου ακινήτου έναντι του Δημοσίου, δικαιούται να υποβάλει αίτηση εξαγοράς, με τίμημα εξαγοράς που αντιστοιχεί, κατά παρέκκλιση του άρθρου 6, σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου».

Το άρθρο 6 έχει δύο παραγράφους, οι οποίες ορίζουν τα εξής: «1. Το τίμημα εξαγοράς αντιστοιχεί σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της αντικειμενικής αξίας του οικοπέδου ή γηπέδου, κατά περίπτωση, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Όπου δεν ισχύει το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού, το τίμημα εξαγοράς καθορίζεται σύμφωνα με το καθεστώς περί υπολογισμού βάσει συγκριτικών στοιχείων από την αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης. Εάν στην περιοχή όπου βρίσκεται το προς εξαγορά δημόσιο ακίνητο δεν υφίστανται συγκριτικά στοιχεία, το τίμημα εξαγοράς υπολογίζεται βάσει της μεγαλύτερης αξίας ομοειδούς οικοπέδου ή γηπέδου, κατά περίπτωση, της πλησιέστερης περιοχής για την οποία ισχύει η ίδια πολεοδομική νομοθεσία. 2. Αν επί του οικοπέδου ή γηπέδου, κατά περίπτωση, υφίστανται κτίσματα ανεγερθέντα από τον αιτούντα ή τους δικαιοπαρόχους του, το ποσό του τιμήματος εξαγοράς της παρ. 1 προσαυξάνεται κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Αν το κτίσμα έχει ανεγερθεί από το Δημόσιο ή τρίτο, το τίμημα εξαγοράς αντιστοιχεί σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου».

Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 5024/2023, κατά τρόπον ώστε, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του (δηλαδή, όταν ο αιτών έχει αναγνωρισθεί πρωτοδίκως ως κύριος του ακινήτου), να εφαρμόζονται οι εκπτώσεις που προβλέπονται και για τις υπόλοιπες περιπτώσεις (βλ. και Αιτιολογική έκθεση, Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης, σελ. 73). Η προτεινόμενη ρύθμιση, όμως, δεν τροποποιήθηκε μόνο ως προς το εν λόγω ειδικό στοιχείο (δηλαδή, το στοιχείο της εφαρμογής, και εν προκειμένω, των εκπτώσεων του άρθρου 7), αλλά και ως προς τη γενικότερη διατύπωσή της, που βαίνει πέραν του ζητήματος της εφαρμογής των εκπτώσεων του άρθρου 7. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη νέα διατύπωση, «1. Για αιτούντα που έχει αναγνωρισθεί δυνάμει απόφασης πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ως κύριος του δημοσίου ακινήτου έναντι του Δημοσίου, το τίμημα εξαγοράς του άρθρου 6 αντιστοιχεί σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου και εφαρμόζονται επ' αυτού οι

εκπτώσεις του άρθρου 7».

Παρατηρείται ότι, σύμφωνα με τη νέα διατύπωση, δεν προκύπτει με βεβαιότητα αν στόχος είναι, για τις εν λόγω περιπτώσεις, ο συνολικός περιορισμός του τιμήματος εξαγοράς στο πενήντα τοις εκατό (50%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου (είτε υφίστανται κτίσματα σε αυτό, είτε όχι), ή αν στόχος είναι ο περιορισμός του τιμήματος εξαγοράς στο πενήντα τοις εκατό (50%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, αλλά, ταυτόχρονα, και η προσαύξησή του κατά 25% στη περίπτωση κατά την οποία υφίστανται κτίσματα σε αυτό. Δεν προκύπτει, δηλαδή, με σαφήνεια αν η νέα ρύθμιση διατηρεί, ή όχι, την εξαίρεση και από την παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 5024/2023.

Ο ίδιος προβληματισμός ισχύει και ως προς την προτεινόμενη διατύπωση της παραγράφου 2 του άρθρου 8.

7. Επί του άρθρου 56 παρ. 1

Το άρθρο 56 παρ. 1 εισάγει νέα διάταξη σχετικά με τη συγκρότηση της Επιτροπής Εξαγοράς. Συγκεκριμένα, ορίζει ότι, στην περίπτωση κατά την οποία ο «πρώην δικαστικός λειτουργός των πολιτικών δικαστηρίων, συνταξιοδοτηθείς με βαθμό Προέδρου Εφετών τουλάχιστον» (βλ. την περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 5024/2023) δεν υποδειχθεί ή δεν αποδεχθεί τον διορισμό του, «στη σύνθεση της Επιτροπής συμμετέχει και δεύτερο μέλος του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με βαθμό παρέδρου τουλάχιστον, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται σύμφωνα με την περ. β)».

Δοθέντος ότι η έννοια της συγκρότησης συλλογικού οργάνου αναφέρεται στον ορισμό με πράξη όλων των μελών (τακτικών και αναπληρωματικών) που προβλέπει ο νόμος (βλ. και άρθρο 13 του ν. 2690/1999, βλ. και ΣτΕ 5057/1987, 3615/2007, 898/2015, 53/2019, κ.ά.), όπως και στον τρόπο αναπλήρωσης των τακτικών μελών σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος, ενώ η σύνθεση του συλλογικού οργάνου αναφέρεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση λειτουργίας του και, ειδικότερα, στην συμμετοχή των τακτικών ή και των αναπληρωματικών μελών σε συγκεκριμένη συνεδρίαση συλλογικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 1420/2018), η προτεινόμενη ρύθμιση θα έπρεπε να κάνει αναφορά σε «συγκρότηση», και όχι σε «σύνθεση» της Επιτροπής.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, στην περίπτωση που ορίζει η ως άνω διάταξη (κατά την οποία θα μετέχουν στην Επιτροπή δύο μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με βαθμό παρέδρου τουλάχιστον) είναι ευνόητο ότι, ως προς το ζήτημα του ποιος θα προεδρεύει της Επιτροπής, θα εφαρμοσθεί ο κανόνας της αρχαιότητας μεταξύ ομοιοβάθμων, ο οποίος, εξ άλλου, διατρέ-

χει όλες τις διατάξεις του Οργανισμού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ν. 4831/2021).

8. Επί του άρθρου 58

Με τις διατάξεις του άρθρου 58 τροποποιείται το άρθρο 17 παρ. 2 του ν. 5024/2023, που αφορά τη διαδικασία καταβολής του τιμήματος εξαγοράς σε ειδικές περιπτώσεις τμημάτων δημόσιων ακινήτων όμορων προς ακίνητο επί του οποίου έχουν ανεγερθεί βιοτεχνικές, βιομηχανικές, αγροτικές, κτηνοτροφικές και τουριστικές επιχειρήσεις και εγκαταστάσεις πάσης φύσεως που αποτελούν ενιαίο λειτουργικό σύνολο με τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις της επεκταθείσας επιχείρησης.

Το άρθρο 17 παρ. 2 του ν. 5024/2023 έχει, σήμερα, ως εξής: «Η αίτηση υποβάλλεται στην οικεία κτηματική υπηρεσία εντός δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Το αντάλλαγμα καταβάλλεται εφάπαξ εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή της αίτησης. Με την ολοσχερή εξόφληση του ανταλλάγματος εκδίδεται η απόφαση εκποίησης. Σε περίπτωση μη εξόφλησης του τιμήματος εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η αιτούσα επιχείρηση δεν δύναται να επανέλθει με νέα αίτηση».

Οι προσθήκες που προτείνονται, εν προκειμένω, (και συγκεκριμένα, η προσθήκη νέου τρίτου εδαφίου: «Ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του τιμήματος εξαγοράς καταβάλλεται στην Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου», καθώς και η προσθήκη στο τέταρτο εδάφιο της φράσης «από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών») δεν μεταβάλλουν τα χρονικά όρια που θέτει το εν λόγω άρθρο, τα οποία εκκινούν από την έναρξη ισχύος του ν. 5024/2023, δηλαδή από 24.2.2023, και εκπνέουν στις 23.2.2025 και 23.8.2025, αντίστοιχα («Η αίτηση υποβάλλεται στην οικεία κτηματική υπηρεσία εντός δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Το αντάλλαγμα καταβάλλεται εφάπαξ εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή της αίτησης»).

Ερωτάται αν, εν προκειμένω, επιδιώκεται η εκ νέου, και δη, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εκκίνηση της διετούς προθεσμίας και η αντίστοιχη παρέκταση της εξάμηνης προθεσμίας του άρθρου 17 παρ. 2 του ν. 5024/2023.

9. Επί του άρθρου 64

Το άρθρο 11 του ν. 4354/2015, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί με την προσθήκη της παραγράφου 5, ορίζει ότι «[ε]ιδικά οι υπάλληλοι με σχέση ε-

ξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπάγονται στον παρόντα και συνεχίζουν να απασχολούνται μετά την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησής τους, διατηρούν το μισθολογικό κλιμάκιο που κατείχαν έως την υποβολή της αίτησης και δεν εξελίσσονται μισθολογικά σε ανώτερο κλιμάκιο έως τη λύση της εργασιακής τους σχέσης». Στην παράγραφο 2 του άρθρου 64 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι «[π]οσά διαφορών μισθολογικών απολαβών που έχουν καταβληθεί, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σε υπαλλήλους με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπάγονται στο άρθρο 7 του ν. 4354/2015, εξαιτίας της μη κατάταξής τους στο εισαγωγικό κλιμάκιο μετά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησής τους, δεν καταλογίζονται και, αν έχουν ήδη καταλογισθεί, δεν αναζητούνται».

Κατά τα ανωτέρω, καταργούνται, αφ' ενός, η εξέλιξη σε ανώτερο κλιμάκιο όπως και η κατάταξη στο εισαγωγικό κλιμάκιο (βλ. ΜονΠρωτΒόλου 8/2024) όλων όσοι, μετά την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησής τους, συνεχίζουν να απασχολούνται, και, αφ' ετέρου, ο καταλογισμός και η αναζήτηση ποσών από την τυχόν διαφορά του μισθολογικού κλιμακίου το οποίο κατείχαν κατά τη συνταξιοδότησή τους.

Παρατηρείται ότι, εν προκειμένω, ενδέχεται να δημιουργηθούν δυσχέρειες κατά την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων σε περιπτώσεις παρακράτησης ποσών – ως προς το αν πρέπει να αποδοθούν στους εργαζόμενους/δικαιούχους – και σε περιπτώσεις είσπραξης ποσών έναντι καταβληθείσας αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης – ως προς το αν πρέπει να επανυπολογισθούν βάσει της νέας ρύθμισης.

10. Επί του άρθρου 65

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, η αναφορά («Α' 308») στο Τεύχος του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο έχει δημοσιευθεί ο ν. 4738/2020, πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «Α' 207».

11. Επί του άρθρου 67

Με την προτεινόμενη ρύθμιση θεσπίζεται αναδρομική ευθύνη του Επικουρικού Κεφαλαίου, χωρίς να καθορίζεται συγκεκριμένη ημερομηνία από την οποία άρχεται η αναδρομικότητα. Δοθέντος, εξ άλλου, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας, «[έ]ως τις 23 Δεκεμβρίου 2023 τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτρο-

πή σχετικά. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα μέτρα αυτά από τις 23 Δεκεμβρίου 2023», η εν λόγω ημερομηνία θα μπορούσε να είναι η 23η Δεκεμβρίου 2023.

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2024

Οι Εισηγήτριες
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Επιστημονική Συνεργάτις
Λεμονιά Φραγκή
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄
Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών